H3 1 Kleinschalige opvang

In dit hoofdstuk wordt het model kleinschaligheid opvang uitgewerkt. Hierbij wordt eerst beschreven wat het COA verstaat onder kleinschaligheid en welke vier opties het COA hiervoor biedt. Er wordt uitgebreid ingegaan op wat dit in de praktijk betekent. In paragraaf 3.2 wordt ingegaan op de financiële kant. Er wordt afgesloten met een samenvatting.

3.1 Kader COA kleinschalige opvang

Onder kleinschalige opvang verstaat het COA locaties van 150 plekken of minder met een looptijd van bij voorkeur meer dan vijf jaar. Kleinschalige opvang behoorde tot voor kort niet tot de mogelijkheden, omdat deze vorm van opvang duurder is dan de huidige opvanglocaties met meer dan 150 plaatsen. Het COA onderschrijft inmiddels het belang van kleinschaligheid, omdat dit het lokale draagvlak kan vergroten en voordelen oplevert van snellere sociale integratie.[13] De bewoners die worden geselecteerd door het COA voor zo'n kleinschalige opvanglocatie zijn bij voorkeur ook gekoppeld aan de regio en hebben de voorinburgering al doorlopen. Daarnaast moeten deze bewoners zelfstandig en zelfredzaam zijn.[14]

3.1.1 Vier categorieën kleinschalige opvang en een combinatieoptie

COA kent vier categorieën kleinschalige opvang. In ons onderzoek sluiten we aan bij de vier categorieën van het **COA.**

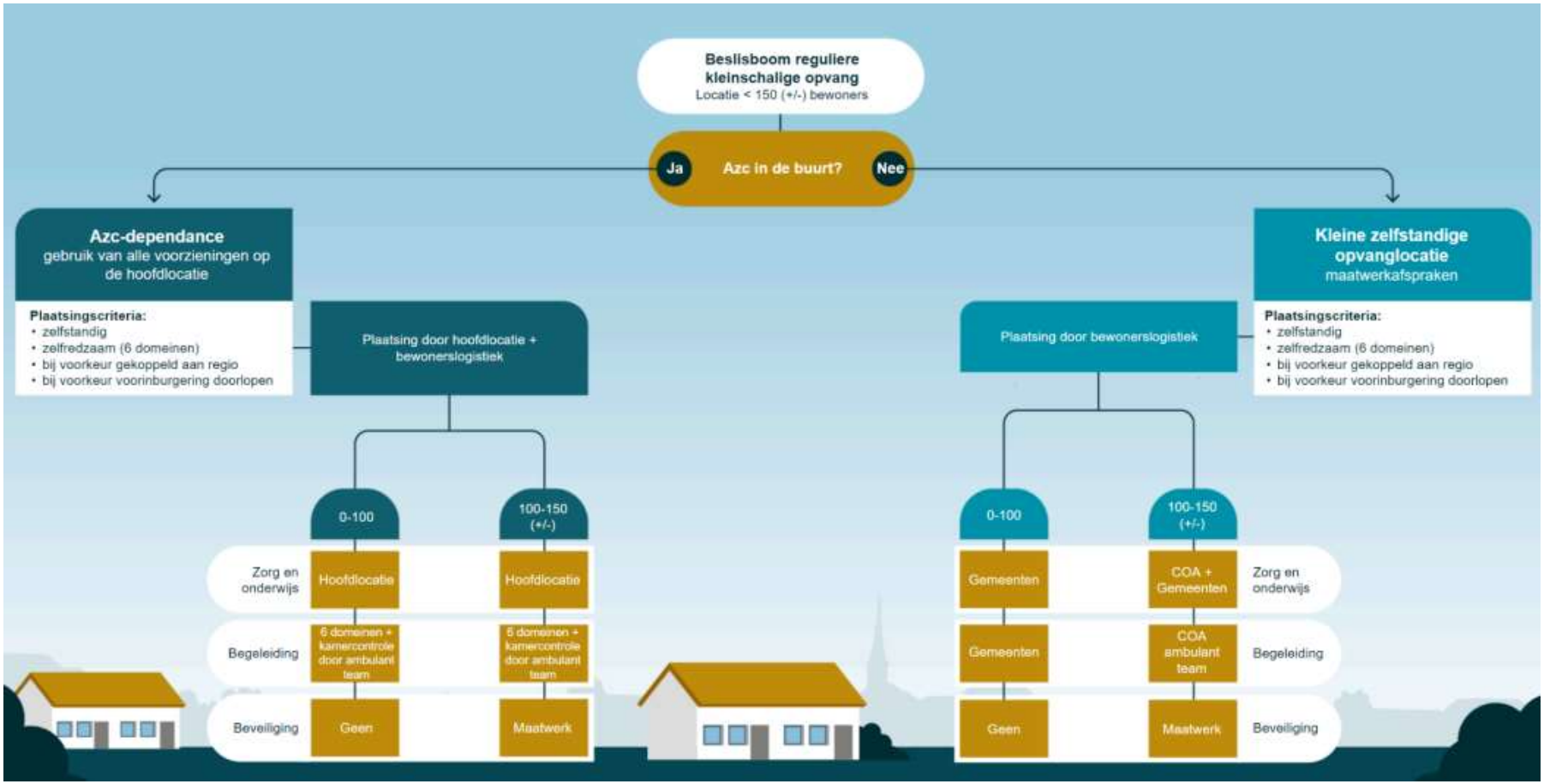

Het COA deelt kleinschalige locaties in op basis van twee factoren, namelijk de omvang van de opvanglocatie en of het een azc-dependance of zelfstandige locatie is.[15]

- **Azc-dependance:** de bewoners van een azc-dependance maken gebruik van de voorzieningen op de nabijgelegen hoofdlocatie. Deze hoofdlocatie ligt op maximaal 45 minuten reizen.
- **Zelfstandige locatie:** bij zelfstandige locaties worden de bewoners begeleid door een mobiel begeleidingsteam. Voor zorg, onderwijs en andere voorzieningen wordt gebruikgemaakt van faciliteiten in de gemeenten. Gemeenten kunnen dit in overleg met het COA inrichten. Voor locaties kleiner dan 50 biedt het COA geen ondersteuning. Binnen de totale landelijke opvangopgave is dit een te grote capaciteitsbelasting voor het COA.

In een beslisboom (afbeelding 1) heeft het COA weergegeven wat de consequenties zijn voor de rolverdeling tussen het COA en gemeenten per categorie.[16]

[13] COA (2023a). Vragen en antwoorden reguliere kleinschalige opvang.
[14] COA (2024). Kleinschalige opvang | Van dependance tot kleine zelfstandige locatie [Presentatieslides].
[15] COA (2023, 22 december). Het COA ziet toekomst voor kleinschalige opvang. https://www.COA.n1/n1/nieuws/het-COA-ziet-toekomst-voor-kleinschalige-opvang
[16] COA (2024). Kleinschalige opvang | Van dependance tot kleine zelfstandige locatie [Presentatieslides].

[17] COA (2024). Kleinschalige opvang | Van dependance tot kleine zelfstandige locatie [Presentatieslides].

Hieronder volgt een toelichting op de vier categorieën kleinschalige opvang van het COA en wordt een vijfde categorie omschreven.

Categorie 1 - Azc-dependance-locatie < 100 plekken

Wat	Wie	Uitleg
Exploitatie	**Gemeente <50** **50<100in overleg**	Voor locaties kleiner dan 50 plekken ligt de verantwoordelijkheid voor de exploitatie bij de gemeente. De rol van het CDA beperkt zich dan tot de schouw (kwaliteit van huisvesting) en toewijzing. Voor grotere locaties tot 100 plekken is de exploitatie in overleg.
Zorg	**COA**	Bewoners maken gebruik van de faciliteiten van de azc-dependance-locatie.
Onderwijs	**Gemeente**	De gemeente organiseert het onderwijs, maar in dit geval wordt er aangesloten bij de onderwijsfaciliteiten van de azc-dependance-locatie (ook geregeld door de gemeente).
Begeleiding	**COA**	Bewoners maken gebruik van de faciliteiten van de azc-dependance-locatie.
Werk- en dagbesteding	**COA**	Bewoners maken gebruik van de faciliteiten van de azc-dependance-locatie.
Beveiliging	**Maatwerk**	In principe organiseert het COA geen beveiliging voor locaties <100 plekken. Het is mogelijk maatwerkafspraken te maken, waarbij er gekeken wordt naar wat er nodig is. Als de uitkomst is dat de gemeente de beveiliging regelt, ontvangt ze hiervoor een standaard vergoeding vanuit het ministerie.
Randvoorwaarde	Op 45 minuten reisafstand van azc-dependance-locatie. Denk hierbij aan het openbaar vervoer, maar ook aan het gebruik van een fiets. Kleine onderbouwde afwijkingen van de reistijd zijn mogelijk, in overleg met het CDA.	

Categorie 2 - Zelfstandige opvanglocatie <100 plekken

Wat	Wie	Uitleg
Exploitatie	**Gemeente <50** **50<100in overleg**	Voor locaties kleiner dan 50 plekken ligt de verantwoordelijkheid voor de exploitatie bij de gemeente. De rol van het COA beperkt zich dan tot de schouw (kwaliteit van huisvesting) en toewijzing. Voor grotere locaties tot 100 plekken is de exploitatie in overleg.
Zorg	**Gemeente**	De gemeente dient de zorg te organiseren. Hierbij moeten afspraken gemaakt worden met lokale zorgpartners.
Onderwijs	**Gemeente**	Het organiseren van onderwijs is altijd de verantwoordelijkheid van de gemeente.
Begeleiding	**In overleg**	Bij locaties kleiner dan 50 plekken ligt dit bij de gemeente.

		Het COA organiseert een mobiel begeleidingsteam dat langsgaat op de locatie. De gemeente zorgt samen met eventuele partners voor de benodigde faciliteiten. Denk aan spreekkamers, leslokalen e.d.
Werk- en dagbesteding	**In overleg**	Er worden afspraken gemaakt over het gebruikmaken van voorzieningen van de gemeente. Er kan gebruikgemaakt worden van vrijwilligersorganisaties.
Beveiliging	**Maatwerk**	Met de gemeente worden afspraken gemaakt over de inzet van een beveiligingsteam, cameratoezicht etc.

Categorie 3 - Azc-dependance-locatie 100 < 150 plekken

Wat	Wie	Uitleg
Exploitatie	**COA**	Dit wordt georganiseerd vanuit de azc-dependance-locatie.
Zorg	**COA**	Bewoners maken gebruik van de faciliteiten van de azc-dependance-locatie.
Onderwijs	**Gemeente**	De gemeente regelt onderwijs, maar in dit geval wordt er aangesloten bij de onderwijsfaciliteiten van een azc-dependance-locatie.
Begeleiding	**COA**	Bewoners maken gebruik van de faciliteiten van de azc-dependance-locatie.
Werk- en dagbesteding	**COA**	Bewoners maken gebruik van de faciliteiten van de azc-dependance-locatie.
Beveiliging	**COA**	Maatwerk, waarbij gebruikgemaakt kan worden van het beveiligingsteam van de azc-dependance-locatie.
Randvoorwaarde	Op 45 minuten reisafstand van azc-dependance locatie. Denk hierbij aan het openbaar vervoer, maar ook aan het gebruik van een fiets. Kleine onderbouwde afwijkingen van de reistijd zijn mogelijk in overleg met het COA.	

Categorie 4 - Zelfstandige opvanglocatie 100 <150 plekken

Wat	Wie	Uitleg
Exploitatie	**COA**	Het COA regelt de exploitatie.
Zorg	**Gemeente**	De gemeente dient de zorg te organiseren. Hierbij moeten afspraken gemaakt worden met lokale zorgpartners. Vergelijkbaar met wat bij de opvang van Oekraïners gedaan wordt.
Onderwijs	**Gemeente**	Het organiseren van onderwijs is altijd de verantwoordelijkheid van de gemeente.
Begeleiding	**COA**	Het COA organiseert een mobiel begeleidingsteam dat langsgaat op de locatie.

	Gemeente	De gemeente zorgt samen met eventuele partners voor de benodigde faciliteiten. Denk aan spreekkamers, leslokalen e.d.
Werk en dagbesteding	**Gemeente**	Er worden afspraken gemaakt over het gebruikmaken van voorzieningen van de gemeente. Er kan gebruikgemaakt worden van vrijwilligersorganisaties.
Beveiliging	**Maatwerk**	Met de gemeente worden afspraken gemaakt over de inzet van een beveiligingsteam, cameratoezicht etc.

Categorie 5 - Combinatie van de vier categorieën

Naast de vier door het COA genoemde categorieën is het ook mogelijk om combinaties te maken. Het uitgangspunt is hierbij dat alles bespreekbaar is, mits de optie efficiënt in te richten is. Denk bijvoorbeeld aan het clusteren van meerdere zelfstandige locaties < 100 op ongeveer 45 minuten reisafstand van elkaar, zodat de voorzieningen volgens de opgetelde grootte kunnen worden ingericht (zorg, onderwijs, begeleiding, etc). Dit kan binnen de gemeente of binnen de regio in samenwerking. Voorzieningen kunnen hierbij verspreid worden over de verschillende locaties (optie Bin de afbeelding hieronder), of er wordt juist één centrale voorzieningenlocatie ingericht (optie A in de afbeelding hieronder), bijvoorbeeld in een buurthuis of multifunctioneel centrum.

